

LÁZÁR ERVIN: HAPCI KIRÁLY

<http://mek.oszk.hu/02700/02731/02731.htm#6>

Szöveg típusa: elbeszélő

Szöveg olvashatósága: könnyű

Kérdések nehézsége: könnyű, közepesen nehéz

Javasolt felhasználás: 3–6. évfolyam.

Lázár Ervin: Állatmese

Éppen mély álomból ébredtem. Tudjátok, amikor az ember olyan kótyagos, azt se tudja, hogy reggel-e, este-e, Alsóküsmődön van-e, vagy Szekeresbogáncson. A világ már kezd összeállni a szemem előtt, bokrok, füvek, fák, az ég átdereng a levélrengetegen... de mi az a vörös ott. Hú, milyen vörös, és benne két égőzöld csillag. De hát akkor én Alsóküsmődön vagyok, és reggel van, és ez a vörös nem más, mint a zöld szemű rém, a rémszemű róka. Na, minden izmom megfeszül, már ugranék is, hogy fussak, mint a szélvész, de akkor alázatosan, behízelt hangon megszólal a róka.

– Felséges úr, bocsáss meg a zavarásért, de senki más, csak te segíthetsz rajtam.

Azért óvatosan hátrálok egy centit. Kettőt.

Mi az, hogy felséges úr?

A vörösséges meg folytatja.

– A te félelmetes fogsorodtól retteg minden állat, neked csak egy intésedbe kerül, hogy megszűnjék a mostani fejetlenség az erdőn.

Még hogy félelmetes fogsor? Miféle félelmetes fogsor? Azért egy kicsit összezecskorítom a fogam. Ki tudja? Igaz is, rendesen csikordul.

– De nem is kell felvillantanod a fogadat – folytatja a róka –, elég csak megrázintani hatalmas és királyi sörényedet, máris behúzott farkkal menekül valamennyi rendetlenkedő.

Királyi sörény? Hogyhogy királyi sörény? Hátrabandzsítok a nyakam felé, de hiába, ki láthatja a saját háta közepét? Azért, figyeled, mintha valami súlyos lengene a nyakam körül. Aha. Lehet, hogy sörény... De hiszen akkor én... Lehetséges?

– Sőt – folytatja a róka –, ha méltóságodon alulinak tartod sörényed megrázintását, felséges bojtos farkad egyetlen mozdulata is elegendő.

Az ám, a bojtos farkam! Na, meg is suhintom. Most suhant vagy nem suhant? Apró mocorgást érzek ott hátul. Lehet, hogy ez a suhanás? Mindenesetre nem akárki vagyok, az egyszer biztos. De hogyhogy eddig...

– A füledbe súgnám a panaszomat – mondja a róka –, mert hangosan nem merem elmondani, de nagyon félek a karmaidtól. Ha megígéred, hogy nem bántasz, közelebb merek menni hozzád.

– Nem bántlak – mondom, és megköszörülöm közben a torkom, mert a hangom azért egy kicsit vékonylom, és még egyszer mondom, megfeszített torokkal, öblögetve, de bizony így sem valami félelmetes, a vörösség meg már jön, közeledik, egy gyors pillantást azért vetek a félelmetes karmaimra, hadd lássalak, te félelmetes karom, a róka meg már tátja a száját, talán súgni akar, vagy valami mást... De hát ez nyúlkarom... Fölordítok.

– Nyúl vagyok! Nyúl vagyok!

És máris futok, mint a nyúl. A róka fogsora összekattan, de csak a semmit harapja.

Futok, a lábam sem éri a földet.

A nagy vörösség egy darabig liheg utánam, de csinálok néhány váratlan kanyart, és lemarad, mint a borraivaló.

Még hogy sörény, karom, bojtos fark, félelmetes fogsor!? Ó, te balgatag, te félküllős, te lütyő, te dinnye! Most aztán majdnem megettek.

1. Ki a történet elbeszélője? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Egy kisfiú.
- B: Egy nyúl.
- C: Egy oroszlán.
- D: Egy róka.

1-es kód: B

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: könnyű.

2. Milyen színű szeme van a rókának?

1-es kód: Zöld

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Rossz válasz: Vörös

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: könnyű.

3. Milyen szavakkal helyettesíti a róka szót a mesélő?

1-es kód, például:

- Vörös.
- Vörösséges.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. Szinonimák keresése.

Nehézség: könnyű.

4. A mesélő kótyagosan kezd ébredezni, majd hirtelen futásnak akar eredni.

Mi ennek az oka a mese szerint? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Mert a többi állat nagy zajt csapott és felriadt.
- B: Mert megijedt a rókától.
- C: Mert rájött, hogy Alsóküsmődön van.
- D: Mert a nap hirtelen sütött ki.

1-es kód: B

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. A szereplő motivációjának kikövetkeztetése az adott rész vagy az egész olvasmány alapján.

Nehézség: közepesen nehéz.

5. Valójában miért hízeleg a róka a mesélőnek?

1-es kód: például:

- Azért, mert nem érné utol, ha elfutna előle.
- Mert be akarja csapni, hogy megehesse.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

- Mert azt akarta, hogy rendet tegyen az állatok között.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: értelmezés. Szereplő motivációjának értelmezése.

Nehézség: közepesen nehéz.

6. Miért sikerülhetett majdnem a róka terve?

1-es kód: például:

- Mert épp csak akkor ébredt fel a nyúl/mesélő.
- Mert még kótyagos volt az álomtól a nyuszi/mesélő.

- Mert a róka ravasz állat.
- Mert hiszékeny volt a nyúl/mesélő.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: lényegkiemelés. A párbeszéd és a jellemek értelmezése, összegzése.

Nehézség: közepesen nehéz.

7. Miért tudott elmenekülni a mesélő? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Mert a többi állat megvédte.
- B: Mert megijedt a mesélőtől a róka.
- C: Mert nagy volt a bozót.
- D: Mert nagyon gyorsan futott a mesélő.

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: közepesen nehéz.

8. Milyen tulajdonságok jellemzik a történet mesélőjét? Vizsgáld meg a válaszokat és aláhúzással jelezd a véleményedet!

Félelmetes.	IGAZ / HAMIS
Gyors.	IGAZ / HAMIS
Hiszékeny.	IGAZ / HAMIS
Okos.	IGAZ / HAMIS

1-es kód: HAMIS, IGAZ, IGAZ, HAMIS

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés és lényegkiemelés. A szövegben szó szerint megjelenő információk azonosítása és a szövegben meg nem jelenő, de a szereplőre jellemző vonások azonosítása.

Nehézség: közepesen nehéz.

9. Szerinted miért mondja a mesélő az utolsó bekezdésben a következő szavakat: „Ó, te balgatag, te félküllős, te lütytő, te dinnye!”

1-es kód: például:

- Mert mérges magára.
- Mert feledékeny.
- Mert majdnem pórul járt.
- Mert izgatott.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: reflektálás. Ismétlés szerepének értelmezése.

Nehézség: nehéz.